

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 leu, rendez
tagdíja évi 200 leu, kisgazdák, gazdatársak és
gazd. alk. részére 150 leu. A tagok az Erdélyi
Gazdát 100 leu pótdíj ellenében kapják. *o*

A lapfelfüggyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 350 leu Negyed évre 100 leu
Fél évre 180 leu Egyes szám 7 leu

A leveles cukorrépafej és a cukorrépa- szelet gazdaságos felhasználása.

Irta: Cseh Zoltán.

A küszöbön álló cukorrépaszedés alkal-
mával minden termelő előtt felvetődik a mel-
lékterményül nyert leveles répafej legcélszerűbb,
ill. leggazdaságosabb felhasználásának kérdése.
Ehhez a kérdéshez járult eddig másodikkul,
hogy a szerződés szerinti 40 százalékos szelet-
járandóságnak természetben való kiszolgáltatá-
sát kérje-e, vagy pedig elfogadja a rendszeren
igen alacsonyan megállapított megváltási árat.
Mivel a f. é. szerződés szerint (legalább is a
boifalui gyárnál) a termelő pénzváltást nem
igényelhet: a második kérdés az idén oda mo-
dosul, hogy érdemes-e a szeletjárandóságot
átvenni; vagy pedig jobban jön ki a gazda,
ha a szeletet veszni hagyva a megtakarított
fuvar és veremelési költségek árán más takar-
mányt vásárol.

Lássuk e kérdéseket egyenként.

I.

A leveles répafej legelterjedtebb felhasz-
nálási módja kétségtelenül veremben, vagy zso-
bolyai kazalban való eltevése. Már volt alkal-
mam rámutatni (E. G. 1925. évi 8. sz.), hogy
célszerűbbnek tartom a répafejet csak frissen,
vagy kedvező időjárás esetén termőhelyén el-
terítve megszáritva eladni; az így fel nem hasz-
nálható mennyiséget pedig ott helyben trágya-
ként alászántani. Ezt az akkor inkább csak
ösztönyszerűen megkockázott és magánbeszél-
getések során ellentmondásokat kihívó állítá-
sokat most számszerűen is igazolhatom.

Evégből állapítsuk meg először is úgy a
friss, mint pedig a besavanyított leveles cukor-
répafej tápértékét s ezt a tápértéket más takar-
mány tápértékével és piaci árával összehason-
lítva: a répafej pénzértékét feltakarmányozás
esetén (röviden: takarmányértékét); — azután
pedig határozzuk meg a leveles répafejben
fogalt azon növényi tápanyagok mennyiségét
és forgalmi árat, melyeket rendszerint istálló-,
vagy műtrágyával szoktunk a földbe juttatni:
vagyis a leveles répafej pénzértékét trágyaként
való alászántás esetén (röviden: trágyaértékét).

100 kg. friss leveles cukorrépafej az ismert
Dietrich—König-féle táblázatok szerinti tartal-
maz: 1.4 kg. emészthető tiszta, 1.7 kg. em.
nyers fehérjét és 7.2 kg. keményítőértéket.
500 kg. friss leveles répafej tehát kb. egyenlő
tápértéket képvisel 100 kg. legjobb réti széná-
val (6.5 kg. em. tiszta, 7.9 kg. em. nyers fe-
hérje, 40.6 kg. keményítő érték), melynek álla-
gos piaci árat 150—160 leu vehetjük fel. Így
tehát 100 kg. friss leveles répafej takarmány-
értéke = 30 Leu.

Besavanyítás esetén 100 kg. friss leveles
répafejből Kellner kísérletei szerint lesz 38.5
kg. besavanyított takarmány. Minthogy ennek
100 kg.-ja 0.2 kg. em. tiszta, 1.5 kg. em. nyers
fehérjét és 9.5 kg. keményítőértéket tartalmaz:
a 100 kg. frissből 38.5 kg. ra lepadt savanyít-
ott répafejben 0.077 kg. em. tiszta, 0.57 kg.
em. nyers fehérje és 3.65 kg. keményítő érték
foglaltatik. Ha tehát nemcsak a rendkívül meg-
apadt tiszta, hanem az emészthető nyers fehé-
rjét és a keményítőértéket vesszük is alapul,
akkor is 1200 kg. friss leveles répafej ad csak
annyi savanyítottat, amennyi 100 kg. fenti mi-
nőségű szénával egyenlő tápértéket képvisel.
100 kg. friss leveles répafej tehát besavanyítás
esetén csak 12.50 Leu-val értékesül; sőt még
ezt az értéket is terheli a besavanyítás költségei.

A trágyaérték megállapításánál félreérte-
sek kikerülése végett mindenekelőtt azt kell leszö-
gezmem, hogy a répafej és levél alászántásával
talajunk tápanyagokban semmivel sem lesz
gazdagabb, mint volt a répatermés előtt. Csak
a répatermés által elvont anyagok egy részét
adjuk ez által a talajnak vissza. Mivel azonban
a répafej elszállítása és feltakarmányozása ese-
tén földünk a répafejben fogalt növényi táp-
anyagokkal is szegényebb lenne, melyeket szin-
tén mű- vagy istállótrágyával kellene előbb-
utóbb pótolnunk: nem csajuk meg magunkat,
ha felszámítjuk a répafejekben és leveleiben
a talajnak visszaadott anyagok pénzértékét.
Krafft és Frürwirth adatai szerint 100 q leveles
répafej tartalmaz 30 kg. nitrogént, 40 kg. ká-
liumot és 8 kg. foszforsavat; 100 q jól kezelt,
érett istállótrágya pedig 54 kg. nitrogént, 70
kg. káliót és 25 kg. foszforsavat. 100 q friss
leveles répafej tehát (200 q-s jó répatermés
mellett kb. ennyinek vehetjük a holdanként
alászántásra kerülő mennyisége) 60 q istálló-
trágyával lesz egyenlő értékű körülbelül; va-
lamiel több nitrogént és káliót, ellenben keve-
sebb foszforsavat tartalmazván annál. Ez bizony
csak alig 1/4 trágyázásnak felel meg. De vajjon
mennyit kellene adnunk ezen tápanyagokért,
ha műtrágyában kellene megvásárolnunk azo-
kat? A felelet a következő:

30 kg. nitrogént veszünk 150 kg. mész-
nitrogénben = 1500 L., 40 kg. káliót veszünk
100 kg. kálisóban = 850 L., 8 kg. foszforsava-
t veszünk 50 kg. szuperfoszfátban = 224 L.
Összesen 2574 Leu.

Az 1 kat. holdon termelt és alászántott
100 q leveles répafej trágyaértéke tehát 2574
leu, vagyis 1 q = 100 kg. é kerekén 26 leu.
A leveles répafej tehát nagyobb trágyaértéket
képvisel, mint amennyi takarmányértéke a be-
savanyítás után maradna. — Quod erat de-
monstrandum.

Ha az alászántásra határozzuk el magun-
kat, úgy mindenesetre egyenletesen el kell

teretnünk a répafejeket és lehetőleg még
összettel alászántanunk. Száraz őszi és hideg tél
mellett ugyanebből az értékből akkor is csak
keves veszhet el, ha a leszántás tavaszra ma-
rad. De esős őszi és enyhe tél esetében a be-
álló rotadás mindenesetre a nitrogén tartalom
jelentékeny részét fogja felemészteni, elillanó
gáznemű vegyületekké változtatni; — ami min-
denesetre mérlegelendő körülmény.

II.

A cukorrépaszelet pénzértékének megál-
lapításánál szem előtt kell tartanunk, hogy a
szeletet csaknem kizárólag besavanyítva takar-
mányozzuk; tehát tekintettel kell lennünk a
besavanyításnál előálló veszteségekre.

A már hivatkozott Dietrich és König-féle
táblázatok szerint a cukorrépaszelet összetétele
a következő:

Cukorrépa szelet	Száraz anyag	Emész- thető tiszta fehérje	Emész- thető nyers fehérje	Kemé- nyítő- érték
100 kg.	kg.	kg.	kg.	kg.
friss	7	0.3	0.4	5
savanyított	11.5	0.3	0.7	6.5
száritott	88.8	3.6	0.1	51.9

Minthogy azonban Märcker és Zaltschek
kísérletei alapján tudjuk, hogy a szelet a be-
savanyításnál eredeti súlyának átlag 2/3-ára apad:
a 100 kg. friss szeletből lett 66 kg. savanyított
csak 7.6 kg. szárazanyagot, 0.2 kg. em. tiszta
fehérjét, 0.45 kg. em. nyers fehérjét és 4.2 kg.
keményítőértéket fog tartalmazni. Vagyis kb.
egyenlő tápértékű lesz 20 kg. burgonyával, vagy
5 kg. tengerivel. Akár a 20 kg. burgonya, akár
az 5 kg. tengeri értéke az utóbbi évek állagos
árjai szerint megközelítőleg 30 leut tesz ki.

A szeletet átvenni tehát csak akkor lesz
érdemes, ha 100 kg. szeletnek gazdaságunkba
való szállítása és bevermelése kevesebbe kerül
30 leunál; illetve abban az esetben, ha a cu-
korgyár a szeletet megváltani hajlandó: akkor,
ha a megváltási ár s a szállítási és veremelési
költségek összege 30 leun alul marad.

Lényegesen megváltozna a helyzet, ha a
cukorgyár száritott szeletet bocsátana a gazdák
rendelkezésére. A fenti táblázat szerint 100 kg.
száritott cukorrépaszelet kb. 200—250 kg. bur-
gonyával ill. 50—60 kg. tengerivel lenne egyenlő
tápértékű, tehát igen értékes és forgalomképes
takarmány lenne. Természetes, hogy a gyár a
száritott szeletből aránylagosan kevesebbet bo-
csáthatna a gazdák rendelkezésére; de ebben
a kevesben ép annyi tápanyagot kapnánk,
mint eddig a sokban és nem kellene 160 kg.-
ként 93 kg. vizért fizetnünk a drága fuvardíjat.

**„Gazdák” általános biztosító
Részvénytársaság.**

Székhelye: Arad. Aligazgatóságok: Kolozsvár, Temesvár. Vezérképviselőségek:
Arad, Brassó, Nagyvárad, Marosvásárhely, Déva, Dicsőszentmárton
Gyulafehérvár, Nagyenyed, Szatmár és Nagyszében. Elfogad tűz, jég,
élet, állat, betöréses lopás, baleset, szavatossági, szállítmány és üveg
biztosításokat. — Egyesületi tagok külön kedvezményben
részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztatót
nyújtanak a vezérképviselőségek és egyesületünk titkári hivatala.

Elsősorban a cukorgyártól távoleső gazdák érdeke tehát, de gazdaszolidaritásból mindnyájunknak nyomatékosan követelnünk kell, hogy a cukorgyárak szeletszáritó berendezéseket állítsanak fel.

A sertések gyomor-bélférgessége.

Irta: Handley Sándor állatorvos.

A sertések bélférgessége a középkor óta ismeretes betegség és azóta állandóan nagy károkat okoz a gazdáknak. A betegségre a legújabb ideig nem fordítottak kellő gondot, mert egyrészt nem voltak tisztában annak nagy gazdasági jelentőségével, másrészt a gazdáknak és a szakembereknek minden gondja a fertőző betegségek leküzdésére irányult. Ennek az egyoldalú védekezésnek megvolt a káros hatása, mert minden védekező- és óvórendszárály ellenére a sertésállomány pusztult, vagy elértéktelenedett lesóványodás és elgyengülés következtében. Itt az ideje, hogy ebben a kérdésben is tisztán lássanak gazdáink és a védekezést erre a kérdésre is kiterjesszék. Fokozza ennek a betegségnek veszélyes voltát az a körülmény is, hogy elkerült a gazda figyelmét, mert az állatok gondozója a „giliszták“-nak nem tulajdonít különösebb jelentőséget és nem figyelmezteti a gazdát a veszedelemre.

A betegség fellépésének fertőzött legelő az okozója. Különösen veszedelmesek a tarlók, a nedves, turfás, mészsókban szegény legelők, ahol az állatok a férgek petéit legelés és turás közben felszedik. Nagyon veszélyes ebben a tekintetben az állatok ürüléke is, mert ezzel is fertőződhetnek: ugyanis a sertések szívesen veszik fel egymás ürülékét.

A sertések bélférgességénél a borsóka és orsóférgesek különös tekintetbe; nagyon ritkán szalmaférgeseket is találhatunk. A férgek vagy a gyomorban, vagy a belekben fejtik ki káros hatásukat és a kórkép is eszerint módosul. A gyomorba jutva, a férgek izgatják a gyomor falát, gyulladást idéznek elő, ami aztán az állatok étvágytalanságára vezet. A gyomorférges sertések nagyon keveset és étvágytalanul esznek, hátukat felpuposíjják. A szőr elveszti a rendezettségét és szabályos göndörségét, kócos lesz. Az állatok kondíciója romlik, lesóványodnak, a bőr elhalványul és rajta nagyon gyakran fillérnagyságu, nedvező kiütések jelennek meg. A kiütésekből kiszivárgó nedv csakhamar beszárad; a kiütések egymással összefolyhatnak és ekkor a bőr felületének olyan színezete lehet, mintha korpával lenne behintve. Feltűnő jelenség, hogy a fertőzött sertések sok vizet isznak, ezzel gondolják enyhíthetni a gyomor gyulladását. Ha az ilyen, betegnek látszó állatok gyomortájékára nyomást gyakorolunk, nagy fájdalmat árulnak el. Ha tehát a sertésállományban étvágytalan, kócos, „koszos“, sok vizet ivó állatokat látunk: gyomorférgességre gondoljunk.

A gyomorférgesség két szempontból okoz károkat a gazdáknak: a jó és megfelelő táplálás ellenére az állatok soványodnak, tehát takarmányt pazarolnak, másrészt a gyulladással gyomor fala jó talaj a különböző betegségek okozó baktériumok megtelepedésére és szaporodására. Nagymérvű fertőzöttség esetén pedig az elhullásokkal is jelentékeny kárt szenved a gazda. Baktériumoknak a beteg gyomor falon való megtelepedésére és szaporodására irányuló vizsgálataim azt igazolják, hogy különösen nagy számban vannak jelen genyvedést, vértást és orbáncot okozó baktériumok. Érdekes és tanulságos megfigyelés ebben az irányban, hogy a fiatal, vértásban szenvedő malacok gyomrában — ritka kivétellektől eltekintve — majdnem minden esetben megtaláljuk a gyomorférgeseket. A betegség leginkább a fiatal, 3—4 hónapos malacok között lép fel és éppen ezért a sertésorbáncnak az ilyen korban

való fellépésével összefüggésbe tudjuk hozni. Elég arra utalni, hogy orbáncnak majdnem minden formájában találunk gyomorgyulladását is, amit minden valószínűség szerint gyomorférges okoztak. Gyakran volt alkalmam megfigyelni, hogy malacokból az orbánc fellépte előtt „giliszták“ távolodtak el és ha a férgek elűzéséről idejekorán gondoskodtak, az orbáncot el tudták kerülni. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy a férgek elűzése egyedül elegendő az orbánc elhárítására, hanem csak a két betegség összefüggésére óhajtottam a figyelmet felhívni. Az bizonyos, hogy a gyomorférges idejekorán való elűzésével az orbáncot a minimumra tudjuk szorítani és elkerülhetjük az u. n. oltási orbáncot is. Nem tuzok tehát, ha azt állítom, hogy a gyomorférgesség a gazda egyik legnagyobb ellensége, mert legszebb reményeit teheti tönkre és okozója lehet annak, hogy a sertésenyésztésre ráfizet.

A gyomorférgességnél sokkal veszedelmesebb és aránylag nagyobb károkat okoz a bélférgesség. A bélférgesség klinikai tünetei is mások, mint a gyomorférgességé, sőt más féreg telepszik meg a gyomorban és más a vékonybelekben. A gyomorban rendszerint ascarisokat, a belekben echinorrhinchusokat találunk. A bélférges sertések belei a kevés eleséggel, a csökkent étvágy ellenére, teltek, az állatok lesóványodtak, de „pocakos“-ak.

Jellemző a járásuk: első lábaikat kissé feszesen viszik előre, ami tipegő színezetet kölcsönöz járásuknak. A férgek által megtámadott állatok sokat fekszenek: lábaikat előre nyújtva úgy, hogy testsúlyuk a szegycsonton nyugszik. Nagyon gyakori lelet a hasmenés; a bélsár zöldes-sárga színű és minden esetben nagyon bűzös. Gyógykezelés nélkül az állatok folyton soványodnak, vérszegények lesznek, végül elhullanak. Az elhullott sertések vékonybeleiben nagyon sok bélférget találunk, melyek feji végükkel oly erősen kapaszkodnak a bél falába, hogy nem lehet leválasztani őket.

A bélférgesek éppen úgy, mint a gyomorférgesek, többféleképpen ártnak az állatok egészségének: 1. A bél falába való belekapaszkodás következtében ott gyulladás lép fel. A bél falának izgatása fokozottabb váladéktermelésre, élénkebb bélműködésre vezet, ami aztán erős hasmenésben nyilvánul. A bélsár bűzös voltát a férgek anyagcseretermékei okozzák. 2. A bélférgesek néha olyan nagy mennyiségben vannak jelen a belekben, hogy a bélsó elzáródását okozhatják, aminek a vége: elhullás. 3. A bélférgesek átfurkálják a bél falát, aminek következménye elhullással végződő genyes hasártyagyulladás. 4. A férgekkel nagy mennyiségben kerülhetnek be betegségek okozó baktériumok. Nagyon gyakori, hogy pl. sertéspastisban elhullott állatok beleiben bélférgeseket találunk és így megtalálhatjuk az összefüggést.

A bélférgesség rendszerint félévesnél idősebb sertések között jut megfigyelés alá és az általa okozott kár és veszteség sokkal nagyobb, mint azt általában eddig gondolták.

A petéket az állatok, mint említettem, legelés és turás közben szedik fel; különösen a tarlók veszélyeseek ebben a tekintetben, mert ott könnyen szedhetnek fel az állatok cserebogarakat, amelyek az echinorrhinchusok gazdái. A pete a sertés gyomrában kezdi meg fejlődését s a bélben hatalmas, ártalmas féreggé fejlődik.

A bélférgesség ellen aránylag könnyű védekezni, ha idejekorán kerül megfigyelés alá; ellenben, ha későn veszik észre, akkor már a bélben olyan mérvű változások jönnek létre, amelyeket reparálni nem lehet. A védekezés szempontjából ajánlatos a tarlók kerülése, ha az állatok már fertőzöttek. Ha a tarlózást nem lehet elkerülni, akkor ajánlatos hetenként 3-szor rézsót adni, amiáltal elérjük, hogy a peték kifejlődésére alkalmatlanná tesszük a talajt. Kerülni kell a turfás, nedves legelőket. A sertés olyan gazdasági haszonállat, amelyik

mindenesetre megérdemli a jó legelőt és meghálálja százszorosán a vele való törődést. Fontos, hogyha gilisztát látunk valamelyik állat ürülékében, égezzük azt el, nehogy a többiek felfalják.

A védekezés leghathatósabb módja: a férgek elölése és elűzése. Nagyon sok jó és megbízható gyógyszer áll e tekintetben rendelkezésünkre. Első helyen említem a Chinoin-gyár által forgalomba hozott „Kebal“-t, amely kistoku fertőzöttség esetén elűzi ugyan a férgeseket, de a petékre hatástalan és így azokból a férgek újból kifejlődnek. Egészen biztos eredményt a tapasztalatom szerint nem ad a „Kebal“ Hosszu gyakorlatom alatt legjobb és legbiztosabb eredményt értem el egy különleges olajos folyadékban oldott santanin- és páfránygyökér-kivonatból álló gyógyszerrel, amelyet az állatok sulya szerint adagolok. Van ezenkívül, mint említettem, sok jó féregölő szer, de az alkalmazásuknál mindig arra kell ügyelni, hogy a petéket is megölje, illetőleg oldania kell a peték burkait.

A sertések gyomor-bélférgessége nagyon komoly beszámítás alá eső betegség, amelyet a gazdának nem szabad figyelmen kívül hagyni, ha tenyésztésének rentabilitását fokozni akarja. Magyon ajánlatos azért, ha a sertésállományba több betegségre gyanus egyed van, szakember véleményét kikérni és a védekezést idejekorán bevezetni.

Egy tejtető burjánról.

Irta: Dr. Péter Béla.

Folyómenti réteinken, folyó és álló vizeink partján sűrűn találkozunk egy növényvel, amely júliustól kezdve magára vonja figyelmünket. Hatalmas nagyra nő ez a növény, embernői magasságra, páratlanul szárnyas levele az akácéhoz hasonló, de levélkéi keskenyebbek, virágai pedig felálló nagy fürtöket képeznek. A virág rendezettségének halványkék néha fehér. Középső Erdélyben gyakori ez a növény a folyók mentén, ugyanúgy gyakori a Bánátban is, de a hegyes vidéket kerüli. A neve *Kecskeruta*, Kecskere galga, vagy Orvosi galga — *Galega officinalis* L.

Sok helyt a nádasokat díszíti a kecskeruta. A hol a nád, a gyékény és a kaka ott-honos, ott diszeleg szép kék virágaival a kecskeruta, de nemcsak az álló és folyóvizeket szegélyezi ez a virág, de ott találjuk azt nyirkosabb réteken és legelőkön is. Utóbbiakon annál feltűnőbb, mert a legelésző állat ott hagyja. Sem a marha sem a ló, de még a juh és a kecske sem nyúl hozzá, ezért ott marad a legelőn és a letarolt gyepen annál klirívóbbak a kecskeruta hatalmas bokrai. Pedig ez a növény arról nevezetes, hogy nagy mértékben szaporítja a tejprodukción.

Tapasztalati tény, hogy a kecskeruta úgy a tehének tejtermelését tetemesen fokozni képes, ha a teheneket vele etetjük, valamint teának leforrázva szaporíthatjuk vele szoptató anyák tejét. Ezen a tapasztalaton nyugszik a kecskeruta alkalmazása a népgyógyászatban és az újabb orvosi vizsgálatok igazolják a nép szokását.

Carriere rendszeres kísérleteket végzett szoptató anyákkal, akiknek a kecskeruta kivonatából naponta 0.5 gr-tól egészen 1.0 gr-nyi végre később 5 gr-nyi mennyiséget adagolt és amellet a tejképződés feltűnő emelkedését tapasztalta. De nemcsak a naponta kiválasztott tej mennyisége gyarapodott fölülden a Kecskeruta kivonat adagolása nyomán, hanem a csecsemőknek közérzete is nagyon jó volt és amellet igen szépen gyarapodott.

Egyes vidékeken a nép a kecskeruta levelét salátának eszi, azonkívül teának leforrázva cukorral édesítve itatja a szoptató anyákkal kivált akkor, a mikor attól félnek, hogy az anya teje apadni készül. Ezzel a teával nemcsak a tejapadásnak veszik elejét, hanem a tej össze-

EGYLETI ÉLET.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet T tagjaihoz!

Az E. G. E. alapszabályai értelmében az egyesületi tagdíjak január hó 1-én esedékesek.

Tisztelettel felkérjük ezért az E. G. E. összes tagdíjfizetési kötelezettséget vállalt tagjait, hogy úgy a folyó évre esedékes tagdíjakat, mint az Erdélyi Gazda előfizetése címén megállapított évi 100 L. pótdíjat az esetleges hátrálékok összegével együtt szíveskedjenek a levélbeli felszólítások bevétele nélkül jelen sorok olvasása napján beküldeni az E. G. E. titkári hivatala címére.

A tagdíjakat késedelmesen küldő tagok, a késedelem folytán kamatvesztést, a könyvelés folytán idővesztést, a felszólítás és bányegdíj kapcsán kiadástöbbletet okoznak az anyagiakban amugy is szűkölködő egyesületünknek.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

1924. évre 50 L. tagdíjat fizetett: Jeszenszki Ferenc Temesvár.

1925. évre 100 L. tagdíjat fizetett: br. Bánffy Andre Gerend.

1925. évre 50 L. tagdíjat fizetett: Jeszenszki Ferenc Temesvár.

1925. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: Urányl Aladárné Galgó.

1926. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Jeszenszki Ferenc Temesvár, Serbán Pál Tamásda, Bartalis József Gáldó. (100 L.) Urányl Aladárné Galgó, br. Bánffy Andre Gerend, Tüzes Todor Csikigorbó (100 L.)

1926. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: Serbán Pál Tamásda, Urányl Aladárné Galgó, Gazdasági Egyesület Gyergyószentmiklós.

1927. évre 200 tagdíjat fizetett: Tüzes Todor Csikigorbó.

tételét is tetemesen javítják, minek folytán a gyermekek jobban fejlődnek, gyarapodnak és meghíznek. Sok esetben a gyermek előzőleg sokat sirt, nyugtalankodott és nem gyarapodott eléggé, mert az anya teje kevés is volt, meg nem volt jó összetételű, de a mint az anya kecskeruta-teát ivott, a gyermek megnyugodott, gyarapodni kezdett és közérzete sokkal jobb lett.

A népgyógyászat a kecskerutát ezenkívül még a nyavalyatörés ellen is alkalmazza.

A kecskerutának tejfokozó hatását magam is kipróbáltam a midőn fiatal anyákkal itattam ezt a teát. Míg az asszonyka azelőtt sokat sirt, mert nem volt elég teje és a gyermek is folyton sirt, addig a tea alkalmazása után az anya teje megszaporodott, a gyermek most már jól lakott, gyarapodott és nem sirt többé. Az anya ezért boldogan itta tovább a teát.

Ezen a tapasztalaton fölbuzdulva forgalomba hoztam a *tejtető teámat*.

Hasonló hatásnak bizonyult a kecskeruta a tejelő teheneknél is. *Gaucheron* rendszeres kísérleteket végzett tejelő tehenekkel és azt tapasztalta, hogy a kecskerutával etetett tehenek 30 százalékkal több tejet adtak, mint kecskeruta nélküli takarmány mellett. Hogy miben rejlik a kecskeruta tejszapórtó hatása, azt még nem tudjuk. Annyit tudunk, hogy a kecskeruta a *galegin* nevű alkaloidát tartalmazza. Lehetséges, hogy ennek a hatása folytán gyarapszik a tejtermelés.

Érdemes volna, ha tejtermelő gazdáink próbát tennének a kecskeruta etetésével és megfigyelnék a tejfokozó hatását. Hogy biztosak legyenek abban vajjon tényleg kecskerutát adták-e teheneknek, erre való tekintettel e nyáron begyűjtöttem belőle kellő mennyiséget és átadtam azt a *Amphora-drogeriának* Brassóban, amely azt most ilyen célból forgalomba hozza.

Kérdés-felelet.

A fusarium fellépése Erdélyben.

(Egyben feleletül is a beérkezett kérdésre.)

A *Velicsek Gusztáv* ur által Ágostháza pusztáról beküldött beteg buzakalászokon a *Fusarium roseum forma conidiana* észlelhető. Ez a gomba a megtámadt kalászkok polyván és a kalász gerincén rózsaszínű, helyenként cinóberpiros penészbevonatokat okoz, a hol pedig már vastagabb a penész, ott narancsszínűvé vált. Ezek a narancsszínű penészcsomók jellemzik azt a *Fusarium*-fajt, a melynek terméstartókat létrehozó alakja a *Gibberella Saubinetti*, míg a *Fusarium* alatt a konidium alakot érik.

Mikroszkópium alatt a rózsaszínű penészfoltok igen apró sarlóidomu, többsejtű konidiumok sűrű telepeinek bizonyulnak. Amerikában ez a *Fusarium* a búza kicsi korától kezdve egészen teljes kifejlődéséig kíséri a búza tenyésztését, nálunk eddig nem adott még okot panaszra. Egyébként a *Fusarium*-penészek csak akkor okoznak kárt, ha sok az eső és ha az eső sokáig áztatja át a buzakalászokat, más különben inkább szaporítják a *Fusarium*okat, nem szigorú élőködők.

A baj okozója a búza megdőlése lehetett, melyet a sok eső követett, minek folytán a penész úgy elhatalmasodott a kalászkokon, hogy a kalász gerincét szétromgálta és a polyvák lehullását okozta. Az egyes buzaszemekben is észlelni ezt a rózsaszínű penészt, amely a szemek tökéletes kifejlődését gátolta.

Bár a baj előidézésében első sorban a tulnedves időjárás játszott közre, azért mégis ajánlanám, hogy ebből a búzából ne vessenek jövőre, mert a vetőmaggal a *Fusarium*ot most is elszaporíthatják.

Dr. Páter Béla.

A földművelésügyi miniszterhez kérelmek csak hivatalos uton terjeszthetők fel. A földművelésügyi miniszter az ország valamennyi gazdasági tanácsosának, prefektusoknak és a közevitők ellen tett intézkedések foganatosításával megbízott összes hatóságoknak a következő körrendeletet adta ki: — Ugy értesültem, hogy a falvakat különféle egyének járják be, akik a falusi lakosok jóhiszeműségét kihasználva, bizonyos pénzösszegekért, ama ügyeik elintézését ígérk, amelyek megoldása a földművelésügyi miniszterium elé tartozik és az agrárreformmal állanak kapcsolatban. S hogy ez tényleg így van, tapasztaltam magam is, mivel az ilyen kérvényeket csakugyan közevitők hozzák el a miniszteriumba. Mivel bizonyos az is, hogy a közevitők ezt a szolgálatot nem ingyen teljesítik, elrendeltem, hogy a nem hivatalos uton érkező kérelmeket, elintézés nélkül utasítsák el. A miniszter utasította továbbá közevitőit, hogy minél szélesebb körben hirdessék ki, hogy akik jövőben valamely panasszal akarnak élni, elsősorban forduljanak a földművelésügyi miniszterium külső helyi hatóságához, amelyeknek kötelességük a panaszokat első fokon ellátni. Az elsőfoku elintézésel elégedetlen jogorvoslatkeresők az illető mezőgazdasági tanácsnál, majd a bukaresti központi hatóságnál tegyék meg panaszukat. Ide pedig küldjék be postán, de semmi esetre sem közevitők útján. Figyelmezteti a miniszter alantás hatóságait, hogy a kéréseket gondosan tanulmányozzák át és a törvényesség és igazság szellemében lássák el; a feleket pedig világossítsák fel jogaikról és arról, hogy jogalap nélküli kéréseket elő se terjesszenek. Visszautasítás esetén pedig okadatolják kellően az elutasítást.

Vegyes közlemények.

FELHÍVÁS. Hivatkozással július 25.-én közzé tett felhívásunkra újból felszólítjuk Gazdatársainkat, hogy az állami rezervák gyanánt kezelt kisajátított területek után járó és eddig még be nem folyt bérekre vonatkozó panaszukat mielőbb a titkári hivatalhoz Cluj Str. Andrei Mureşan 10. bejelenteni szíveskedjenek.

Dr. Drucker Jenő. Folyó hó 5-ikén

Budapesten meghalt *Dr. Drucker Jenő* királyi tanácsos, kereskedelmi és gazdasági főtanácsos. A magyar gazdasági élet kimagasló egyénisége költözött el vele az élők sorából. 1886-ban született. Tanulmányait a bécsi gazdasági főiskolán és a budapesti egyetemen végezte. *Bernát István*, *Rubinek Gyula* és *Baross Károly* társaságában egyik úttörője volt Magyarországon a szövetkezeti gondolatnak. Közel három évtizeden át szerkesztette a *Borászati Lap*-okat, számos bor- és szőlőgazdasági kiállítást rendezett. 1900-ban ő vezette a párisi világkiállításra tett tanulmányutat, melyről *Baross Károly*val együtt könyvet írt. 1908-ban a királyi királyi tanácsosi címmel tüntette ki. A háboru alatt őt bízták meg a központi szeszlovárdék szervezésével és vezetésével. 1920-ban gazdasági főtanácsosi, majd kereskedelmi főtanácsosi címmel tüntették ki. Tevékeny része volt az új magyar bortörvény megalkotásában s a borváltás enyhítésében. Elnöke volt a borvizsgálóbizottságnak, az O. M. G. E., a Gazdaszövetség, a Szövetkezetek Szövetségének igazgatósági, illetve tanácstagja volt. Mint az Orsz. Földbirtokrendező Bizottság tagja a konzervatív irányú híve volt. — Számos könyvet írt. Tanulmányai-ban foglalkozott a magyar, a francia, német borgazdasággal. Tárgyalta a boradó kérdését, a *Borászati Lap*okban pedig sok cikke foglalkozott a magyar borkultúrával. — Temetésén a magyar agrárvilág számos előkelősége jelent meg.

Aranyér

„Gruosol” Soedecke

Aranyér ellen több mint 25 éve a legjobban elismert szer.

Egyszerű alkalmazás, biztos siker. Minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladt, sebes és vérző helyeket. Ártalmatlan alkatrészektől mentes. Csupán Reggel és este egy kupocskára lesz a végbélbe bevezetve.

Minden patikában és drogériában kapható.

Raktár: F. H. MEES

BUCURESTI, Cal. Grivitei 61

Gyár címe: Soedecke & Co. chem. fabr. Leipzig.

Törvények, rendeletek.

A pálinkatermelők adómentessége. Az új szeszadótörvény érintetlenül hagyta a termelők azon jogát, hogy saját fogyasztásukra pálinkát részben adómentesen állíthassanak elő. A termelők minden 21 éves férfi családtag részére fejenként 30 liter pálinka után a fogyasztási adó alul mentességet élveznek. Felhívjuk a termelő közönség figyelmét, hogy használja ki ezt a kedvezményt és hulló szilváját s más gyümölcsöt hasznosítatlanul elpusztulni ne hagyja, hanem azt szorgalmasan összeszedve főzessen belőle pálinkát.

Szőlősgazdák! A Peronospora (ragya) szőlőinkben ez évben rengeteg kárt tett, mert hiányosan védekeztünk. Hogy e betegség ellen sikeresen hogyan védekezhessünk — azt többek kívánságára — egy gyakorlati előadás keretében el fogja mondani és szőlőtelepein be is mutatni Sövényfalva (Somfalva, Jud. Tarnava mică) községben Schöppner Sámuel nyug. szőlőszeti felügyelő, szeptember hó 3-án. Akik a gyakorlati előadáson — amely ingyenes — részt óhajtanak venni, azok ezt augusztus hó 28-ig jelentésként beírásban fentírnék, aki szívesen lát bárkit. A vonatkozlekedés oda és vissza kedvező.

Cukorrépatermelői vándorgyűlés. Az E. G. E. Cukorrépatermelői Szakosztálya, mint a termelők szövetsége folyó évi szeptember hó második felében Keresztesen (Torda mellett) Lázár Simon szakosztályi elnök ottani gazdaságában cukorrépatermelői vándorgyűlést fog tartani. A gyűlésre már most felhívjuk a szövetség tagjainak figyelmét, hogy tekintettel arra, hogy itt fontos és legaktuálisabb kérdéseink kerülnek megbeszélésre és a gyűlés kiváló tanulmányi jelentőségénél fogva is minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

Az aradvidéki cukorrépatermelők kollektív szerződése. Az aradi cukorgyár körzetében a cukorrépa kiszédését hamarabb megkezdik a termelők, mint a többi gyárak termelői. S így a jövő évi szerződések megkötése is aktuálisabbá válik. A gyár a kollektív termelői szerződés feltételeit a termelők szövetségével előzetesen megtárgyalja. E tárgyalások megtartását folyó évi augusztus hó 20-ik napjára Aradra tűzték ki, melyekre a termelők szövetsége képviselőjében *Török Bálint*, egyesületünk titkára utazott el.

A kolozsvári kiscgazdák kéri fogataik mentesítését a hadgyakorlatok céljaira való igénybevétel alul. Az ideai hadgyakorlatok céljaira megkezdődött Kolozsvári a lovak és szekerek összeírása. A hosszantartó esőzések miatt a mezőgazdasági munkálatok, hordás, kaszálás, tarlóhántás, stb. az idén annyira megkéstek, hogy a gazdák a munkatorlás folytán fogataikat nem nélkülözhetik és a város zöldséggel és tejjel stb. való ellátása is fennakadást szenvedne. A Kolozsvári Gazdasági Egylet ezért küldöttségileg kérte a prefektust, hogy járjon közbe az illetékes hatóságnál, a kiscgazdák lovainak az igénybevétel alul leendő mentesítése ügyében. Calutiu prefektus megígérte, hogy ez ügyben illetékes helyen közbe fog járni.

A bécsi nemzetközi mintavásár folyó év szeptember 3-án kezdődik és 12-ig tart. A vásár kapcsolatos többek között mezőgazdasági s külön kertészeti és apróállatkiállításal. Az Ausztriába való beutazáshoz ez alkalomra vízumra nincs szükség és a vásári igazolvány megszerzésével a mintavásárt látogatók úgy a belső, mint a külföldi vasut és hajózási vonalokon biztosított utazási díjkedvezményeket is igénybe vehetik. Mindennemű megkereséssel vagy közvelelül a Wiener Messe A. G. hoz Wien, VII. Muzeum-strasse 1., vagy a mintavásár romániai képviselőihez lehet fordulni, kiktől a vásári igazolvány is beszerezhető.

PIA C.

Országos vásárok.

1926. augusztus hó 30-án Zalatna. — 31-én Alczina, Marosvásárhely. — szeptember hó 1-én Beél, Felmér, Homoródszentmárton, Illyefalva, Kecze, Kolozsvár, Máramarossziget, Nagykomlós, Nagyzerénd, Naszód, Piskót, Szászkeresztúr, Varjas, Vojtek, Zilah. — 2-án Alsóporumbák, Bálnic, Bihardószeg, Szentbenedek, Turc. — 3-án Várada. — 4-én Alamor, Alsószuk. — 5-én Algyógy-Alfalva, Bereihalom, Bethlen, Komlód, Lippa.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 3 lei. Vastag betűvel szedett szavak kétszeres áron számítanak. Legkisebb apróhirdetés díja 30 lei.

Szakiskolát végzett többévi gyakorlattal, gazdasági, ispáni, konyha-, gyümölcs- és díszkertészeti állást keresek mielőbbi belépésre. Ajánlatot a kiadó továbbít. 3945.

Gazdatiszt 8 évi gyakorlattal állást keres. Tóth Mercurea-Cluc. Str. Bratlanu 40. 3950.

Gazdatiszt, vagy ispáni állást keres 1927. január 1-ére fiatal, nős, szakiskolát végzett és nagy gyakorlattal bíró egyén, ki a mezőgazdasági gépek kezelését is érti. — Megkereső levelet „927” jellegre a kiadóhivatal továbbít. 3951.

Gazdatiszt állást keres 14 évi gyakorlattal bíró, nős, keresztény, végzett gazda. Az illető 9 évig 600 holdas mintagazdaságot vezet, a tejjelgazdaságban és szeszgyárkezelésben teljesen jártas, román és német nyelvet is bírja. Az állást október 15-ikén elfoglalhatja. Cím a kiadóhivatalban. 3952.

Hasonbérbe adó birtok. Feltételek Cluj Calea Moşilor 42. 3954.

Gazdatisztet keresek szamoskrassól gazdaságomban. — Cím: Mayer Sándor Satu-Mare. 3955.

Szakiskolát végzett fiatal ember szőlőkezelői, vagy pincemesteri állást keres. Levelet „szorgalmas” jellegre a kiadó továbbít. 3956.

ODVOSI 3. SZÁMU

ŐSZI BUZA

eredeti nemesített bőven termő, a rozsdának és megdőlésnek kiválóan ellenálló vöröskalászu buzafajta vetőmagja megrendelhető a nemesítő:

Dr. Konopi Rálmán gazdaságában

Odvoson, u. p. Conop, Arad megye.

Csépléshez

állandó nagy raktár emelőekben

mindenféle hordképességgel 1000—30,000 kg.-ig fában és vasban.

Gyártmány: Gebr. Dickertmann, Bielefeld.

Ing. A. Jakobi & Co.
műszaki iroda.

Timisoara, Verpflegsmagazin.

Sürgönyc.: Jakobing. Telefon: 19-89, 20-32. 3941

Az országosan ismert és bevált

„RADIKAL” PATKÁNYIRTÓSZER

Arai a következők:

Nagy adag Lei 135.—
Kis adag „ 85.—

Ládacsomagolásban bérmentve:

4 nagyadagos láda Lei 620.—
10 kisdagos láda Lei 990.—
5 „ „ „ „ „ Lei 500.—
3 „ „ „ „ „ Lei 310.—
2 „ „ „ „ „ Lei 220.—

Szétküldés postai utánvétellel.

„STANDARD” LABORATORIUM
KÉPVISELETE
Timisoara, IV. Bem ucca 34.

MEZŐGAZDÁKNAK!

Hernyóenyv „HÖCHST”. Száraz vetőmagcsávázó „TILLANTIN”, Velőmagcsávázó „USPULUN”, Nedves vetőmagcsávázó „TILLANTIN” — „ZELIO” patkányirtó mérge, „ZELIO” egérirtó mérge-szemcsék. NITROGÉNTRÁGYÁK mint kénsavas ammóniak, „LEUNA” salétrom és Harnstoff. Továbbá a világhírű Bayer-féle „CERTAN” poloskairtó szer.

Kapható minden mezőgazdasági üzletben, drogériában stb. — Ha nem volna raktáron, úgy forduljon alábbi címhez:

ROMANIL Rt.

Timisoara, Bánáti-ház 3949

USPULUN

a legjobb szer a gabona csávázására, üszög, fuzarium, árparozsda, zabporüszög stb. ellen. Kapható a vezérképviselőnél:

Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület árucarnoka
Nagyszeben—Sibiu. 4948

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitebank Részutárs.
Cluj-Kolozsvár, Piata Unirei (volt Mátyás király-tér) 7. sz.

Alaptőkéje: 25.000.000 Tartalék: cca 24.200.000
Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban, Gyulafehérváron és Marosvásárhelyen. — Affiliált intézetek: Nagyenyed, Torda, Székelyudvarhely, Szászrégen, Nagybánya. — Áruktárol a vasúti állomás mellett. — Betéteket elfogad, váltókat leszámít, átutalásokat teljesít, mindenféle bankszerű üzletet előnyösen végez. Safe deposit. — Engedélyezett devizahely. 3905

Minden modern gazdaságban a szuperfoszfát-műtrágya

nélkülözhetetlen. 150 kg. kiszórásával holdanként 200—300 kg. terméstartalom érhető el.

„PHÖNIX” FABRICA DE ACID SULFURIC SI
PRODUSE CHIMICE SOC. ANON. BAIA-MARE.